

Sygn. akt **III AUa 1334/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak

Sędziowie: SSA Małgorzata Woźniak-Zendran (spr.)

del.SSO Roman Walewski

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2018 r. w Poznaniu

sprawy **A. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

o rentę socjalną

na skutek apelacji A. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 22 marca 2016 r. sygn. akt VIII U 3121/15

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznaje wnioskodawczyni A. M. prawo do renty socjalnej od dnia 1 sierpnia 2015 r. do dnia 30 kwietnia 2019 r. ;
2. zasądza od pozwanego na rzecz wnioskodawczyni kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

del.SSO Roman Walewski	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Małgorzata Woźniak-Zendran
------------------------	-------------------------	--------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie art. 4 ust. 1 i 2 i art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 9 czerwca 2015 roku, odmówił A. M. prawa do renty socjalnej.

Odwołanie od tej decyzji złożyła A. M., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie jej prawa do renty socjalnej. Odwołująca wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych z dziedziny psychologii i psychiatrii.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 marca 2016r., w sprawie VIII U 3121/15 oddalił odwołanie A. M. od ww. decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca A. M. urodziła się w dniu (...), posiada wykształcenie podstawowe niepełne (ukończyła VI klas szkoły podstawowej), uczyła się bardzo słabo, wielokrotnie powtarzała klasy. Odwołująca nigdy nie pracowała zawodowo.

W okresie od dnia 1 sierpnia 2005 roku do dnia 31 lipca 2015 roku odwołująca miała przyznane prawo do renty socjalnej z rozpoznaniem upośledzenia umysłowego stopnia lekkiego z zaburzeniami zachowania i następującą charakteropatią oligofreniczną.

Biegli psychiatra i psycholog orzekli w dniu 19 maja 2010 roku, w toku postępowania sądowego, całkowitą niezdolność odwołującej do pracy z powodu zaburzeń funkcjonowania -do dnia 31 lipca 2013 roku.

W dniu 9 czerwca 2015 roku odwołująca A. M. złożyła w organie rentowym wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 20 lipca 2015 roku, po rozpoznaniu u odwołującej organicznych zaburzeń osobowości o małym nasileniu u osoby z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz otyłości, stwierdzono, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy.

Na skutek sprzeciwu A. M. od powyższego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, sprawa odwołującej została przekazana do rozpatrzenia Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 31 sierpnia 2015 roku stwierdziła brak całkowitej niezdolności do pracy również z rozpoznaniem organicznych zaburzeń osobowości o małym nasileniu u osoby z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz otyłości.

Na mocy zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 9 września 2015 roku, po rozpatrzeniu powyższego wniosku, odmówiono odwołującej przyznania prawa do renty socjalnej.

U odwołującej występuje obecnie sprawność umysłowa w górnych granicach UUL, nieprawidłowy rozwój osobowości oraz zaburzenia zachowania.

Odwołująca A. M. obecnie nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy z przyczyn psychopatologicznych. Nie stwierdza się u odwołującej choroby psychicznej lub innych, ostrych i przemijających zaburzeń psychicznych lub wtórnych deficytów w sferze poznawczej, które to zaburzenia istotnie naruszają sprawność ustroju i powodują całkowitą niezdolność do pracy. Badania nie wykazały drastycznie nasilonych zaburzeń zachowania, odwołująca względnie dobrze funkcjonuje na terenie rodziny, nie przejawia stanów dysforycznych i na tym polega poprawa stanu zdrowia w stosunku do ustaleń LO ZUS z dnia 10 lipca 2013 roku. Ponadto podwójne, kilkuletnie macierzyństwo oraz życie rodzinne istotnie wyrównały funkcjonowanie odwołującej.

Na podstawie powyżej przedstawionego stanu faktycznego, Sąd I instancji zważył, iż przedmiotem postępowania przed Sądem była ocena zasadności decyzji organu rentowego – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 9 września 2015 roku, którą odmówiono odwołującej A. M. przyznania prawa do renty socjalnej, z uwagi na brak stanu całkowitej niezdolności do pracy.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 982), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1. przed ukończeniem 18 roku życia,
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia,
3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W świetle art. 4 ust. 2 powyższej ustawy - osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Brak spełnienia jednego z ww. warunków uzasadnia odmowę przyznania prawa do renty socjalnej.

Zgodnie natomiast z przepisem art. 12 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 748 ze zm.) w związku z art. 15 ustawy o rencie socjalnej osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Ustawodawca precyzuje, iż całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Artykuł 13 ust. 1 tejże ustawy wskazuje z kolei, że przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: (1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, (2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Sąd I instancji uznał, że z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż stwierdzone przez biegłych sądowych schorzenia, na które cierpi odwołująca A. M., dały podstawy do ustalenia, iż odwołująca nie jest obecnie osobą całkowicie niezdolną do pracy. W tym zakresie wskazać bowiem należy, iż w toku postępowania o stanie zdrowia odwołującej wypowiedzieli się biegli specjalności medycznych odpowiadających chorobom, jakie występują u odwołującej: psychiatra oraz psycholog.

Podkreślono, że u odwołującej występuje obecnie sprawność umysłowa w górnych granicach UUL, nieprawidłowy rozwój osobowości oraz zaburzenia zachowania. Odwołująca A. M. obecnie nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy z przyczyn psychopatologicznych. Nie stwierdza się u niej żadnej choroby psychicznej lub innych, ostrych i przemijających zaburzeń psychicznych lub wtórnych deficytów w sferze poznawczej, które to zaburzenia istotnie naruszają sprawność ustroju i powodują całkowitą niezdolność do pracy. Badania nie wykazały drastycznie nasilonych zaburzeń zachowania, odwołująca względnie dobrze funkcjonuje na terenie rodziny, nie przejawia stanów dysforycznych i na tym polega poprawa stanu zdrowia w stosunku do ustaleń LO ZUS z dnia 10 lipca 2013 roku. Ponadto podwójne, kilkuletnie macierzyństwo oraz życie rodzinne istotnie wyrównały funkcjonowanie odwołującej.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołująca A. M. ze względów psychopatologicznych i somatycznych nie jest obecnie osobą całkowicie niezdolną do pracy. Za takim ustaleniem przemawia przede wszystkim treść opinii pisemnej przygotowanej na zlecenie Sądu przez ww. biegłych sądowych. Opinii tej, ze względów wyżej omówionych, przyznać należało pełną moc dowodową. Biegli łącznie, przekonująco, stanowczo i jednoznacznie stwierdzili, iż odwołująca A. M. nie jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej.

W rezultacie Sąd Okręgowy, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 9 września 2015 roku.

Apelację od powyższego wyroku wniosła odwołująca, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi odwołująca zarzuciła oparcie przez Sąd I instancji rozstrzygnięcia na błędnej opinii biegłych, którzy uznając odwołującą za zdolną do podjęcia pracy, nie mieli wglądu w nową dokumentację medyczną, która

wpłynęła do Sądu po badaniu biegłych, a która nie została uwzględniona. Wnioskodawczyni wskazała również na brak spójności w wydanych przez biegłych opiniach.

Mając na uwadze powyższe, apelująca wniosła o uchylenie wyroku i powołanie nowych biegłych sądowych z dziedziny psychiatrii i psychologii.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej, w świetle uzupełnionego przez Sąd II instancji materiału dowodowego, zasługiwała na uwzględnienie.

Analizę prawidłowości zaskarżonego wyroku rozpocząć należy od podkreślenia, że uregulowane przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (jednolity tekst: Dz. U. z 2013r., poz. 982 ze zm.) świadczenie nie jest świadczeniem z ubezpieczeń rentowych, lecz z zabezpieczenia socjalnego. Jego celem jest kompensowanie braku możliwości uzyskania przez wymienione w art. 2 ustawy podmioty (przede wszystkim przez osoby posiadające obywatelstwo polskie, zamieszkujące i przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) renty z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych wobec niemożności spełnienia - poza niezdolnością do pracy - przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia (w zakresie stażu ubezpieczeniowego i momentu powstania niezdolności do pracy ocenianego w relacji do ostatniego zatrudnienia) z uwagi na powstanie owej niezdolności przed wejściem danej osoby na rynek pracy. Tak określona funkcja renty socjalnej, zdeterminowała sposób ukształtowania przez ustawodawcę w art. 4 ust. 1 powołanego aktu, warunków przyznania przedmiotowego świadczenia. Przepis ten statuuje dwa kryteria nabycia przez osobę pełnoletnią prawa do renty socjalnej, a mianowicie - całkowitą niezdolność do pracy oraz zaistnienie tejże niezdolności z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego przed ukończeniem 18 roku życia albo w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Samo pojęcie niezdolności do pracy i jej rodzaje (wraz z przesłankami orzekania o niej) zdefiniowane zostały w art. 12 oraz art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2016r. poz.887 ze zm.) do którego odsyła art. 5 pkt 1 i art. 15 ustawy o rencie socjalnej. W myśl powołanych przepisów, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu, przy czym niezdolność jest całkowita, gdy oznacza utratę możliwości wykonywania jakiegokolwiek pracy, tj. w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowisku pracy odpowiednio przystosowanym do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000r., II UKN 134/00) i częściowa, gdy ogranicza się do utraty w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Ustawodawca odróżnia zatem dwa aspekty niezdolności do pracy, tj. ekonomiczny (obiektywne pozbawienie danej osoby możliwości zarobkowania w drodze wykonywania jakiegokolwiek pracy lub pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji) oraz biologiczny (stan organizmu dotkniętego schorzeniem naruszającym jego sprawność). Dopiero koniunkcja tych dwóch elementów pozwala na uznanie danej osoby za niezdolną do pracy. W konsekwencji nie oznacza niezdolności do pracy niemożność wykonywania zatrudnienia spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności organizmu i odwrotnie - nie jest ową niezdolnością biologiczny stan kalectwa lub choroby nieimplikujący wskazanych wyłączeń lub ograniczeń w świadczeniu pracy (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004r., II UK 167/03; z dnia 14 czerwca 2005r., I UK 278/04; z dnia 18 maja 2006r., II UK 156/05; z dnia 3 grudnia 2008r., I UK 54/08; z dnia 8 czerwca 2010r., II UK 399/09 i z dnia 24 sierpnia 2010r., I UK 64/10).

W rozpoznawanej sprawie, dla oceny kwestii całkowitej niezdolności do pracy niewątpliwie istotna jest także zdolność do pełnienia ról społecznych, ale przede wszystkim w środowisku pracy. Bez zachowania tej zdolności, nawet przy prawidłowym funkcjonowaniu w rodzinie, nie sposób twierdzić o zachowanej zdolności do pracy. Inaczej rzecz ujmując, przy stwierdzonych u wnioskodawczyni dysfunkcjach - rozstrzygnięcie w kwestii niezdolności do pracy

wymaga przede wszystkim rozważenia, czy znaczne deficyty w zakresie zaburzenia zachowania, które nie poddają się skutecznej korekcji, nie stanowią przeszkody w podjęciu pracy na wolnym rynku.

Decydujące znaczenie dla prawidłowego zastosowania w niniejszej sprawie prawa materialnego (art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej w związku z art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) miało zatem dokonanie niezbędnych ustaleń faktycznych, a ściślej wyjaśnienie, czy z medycznego punktu widzenia, mając na uwadze wyniki badań psychologicznych i psychiatrycznych, wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy, trwale lub okresowo.

Sąd Okręgowy oddalając odwołanie, oparł się na wyniku postępowania dowodowego z opinii biegłych sądowych psychologa i psychiatry, którzy rozpoznali u ubezpieczonej nieprawidłowy rozwój osobowości oraz zaburzenia zachowania. W pisemnej łącznej opinii z dnia 9 grudnia 2015r. ww. biegli uznali, że odwołująca w przeprowadzonym badaniu nie wykazała drastycznie nasilonych zaburzeń zachowania, względnie dobrze funkcjonuje na terenie rodziny, nie przejawia stanów dysfotycznych. W ocenie ww. biegłych podwójne, kilkuletnie macierzyństwo oraz życie rodzinne istotnie wyrównały funkcjonowanie odwołującej. Uzasadnienie opinii biegłych, zostało przez Sąd pierwszej instancji uznane za wystarczające i przekonujące.

W ocenie Sądu odwoławczego powyższa opinia biegłych, w kontekście pozostałego materiału dowodowego w sprawie, jest jednak niepełna, albowiem nie udziela odpowiedzi na pytanie czy stwierdzone u odwołującej dysfunkcje (m.in. ze względu na trudności w nauce wielokrotnie powtarzała klasy, natomiast edukację zakończyła na poziomie 6 klasy podstawowej i nigdy nie pracowała zawodowo) pozwolą jej znaleźć i utrzymać zatrudnienie, w pełnym wymiarze czasu pracy, na wolnym rynku pracy.

Powyższe powoduje, że dokonane przez Sąd Okręgowy istotne ustalenia faktyczne pozostają niepełne i nie udzielają odpowiedzi na kluczowe dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pytanie.

Mając powyższe na względzie, Sąd II instancji, w trybie art. 382 k.p.c. „uzupełnił postępowanie dowodowe poprzez dopuszczenie dowodu z opinii drugiego zespołu biegłych psychiatry i psychologa na okoliczność ustalenia czy wnioskodawczyni jest nadal całkowicie niezdolna do pracy z powodu schorzeń powstałych przed ukończeniem 18 roku życia, a jeśli tak, to do kiedy, czy też nastąpiła poprawa w jej stanie zdrowia, a jeśli tak – na czym dokładnie ona polega. Zadaniem biegłych było także odniesienie się do wydanej w dniu 19 maja 2010r. opinii i stwierdzenia we wnioskach opinii, iż „w ocenie biegłych istotne orzecznictwo są zaburzenia zachowania, które jak potwierdza to doświadczenie kliniczne nie poddają się skutecznej korekcji” oraz do wydanej w niniejszej sprawie opinii pierwszego zespołu biegłych przyjmującej, iż „podwójne kilkuletnie macierzyństwo i życie rodzinne istotnie wyrównały funkcjonowanie odwołującej”, a nadto mając na względzie opisywane przez wnioskodawczynię czynności przez nią samodzielnie wykonywane w życiu domowym i rodzinnym.

W opinii z dnia 1 września 2017r. biegła sądowa z zakresu psychologii stwierdziła, że przeprowadzone badania oraz zgromadzona w aktach sprawy dokumentacja nie pozwalają jej w sposób jednoznaczny stwierdzić, że w funkcjonowaniu odwołującej nastąpiła istotna poprawa. Odwołująca nadal pozostaje w leczeniu psychiatrycznym. Sytuacyjnie doświadcza stanów silnego pobudzenia, w czasie których zachowuje się agresywnie (awanturuje się i demoluje mieszkanie) lub autoagresywnie (truje się tabletkami). W swoim zachowaniu jest nieprzewidywalna. Posiada bardzo niską tolerancję na frustrację i niski próg wyzwalania agresji.

Biegła wskazała, że odwołująca jest mało zaradna życiowo, przy niewielkich trudnościach szybko się zniechęca, a w relacjach z innymi posługuje się mało dojrzałymi mechanizmami postępowania (manipuluje, szantażuje, wymusza i jest agresywna).

Zdaniem biegłej psycholog, charakter zaburzeń zachowania występujący u odwołującej i typ osobowości może utrudniać jej podjęcie systematycznej pracy oraz utrzymanie pracy w dłuższym okresie czasu. Biegła uznała, że odwołująca powinna nadal pozostać osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Z kolei w opinii z dnia 17 stycznia 2018r. biegły sądowy z zakresu psychiatrii uznał, że obecny stan kliniczny odwołującej nie cechuje całkowitej niezdolności do pracy w aspekcie stopnia deficytów poznawczych oraz nasilenia dolegliwości psychopatologicznych w zakresie deterioracji osobowości, deniwelacji nastroju, obecności lęku i doznań psychotycznych. W ocenie ww. biegłego, zarówno na obecnym etapie, jak i w poprzednich okresach orzeczniczych, nie występuje upośledzenie kompetencji życia społecznego, upośledzenie funkcjonowania i ograniczania sprawności organizmu w stopniu całkowitej niezdolności do pracy. Biegły uznał, że całokształt występujących u odwołującej dysfunkcji nie upośledza jej sprawności w takim stopniu ,by czynić ją niezdolną do prostych prac, zgodnych z poziomem wykształcenia i brakiem kwalifikacji.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 25 kwietnia 2018r., biegła sądowa z zakresu psychologii M. J. , w ustnej uzupełniającej opinii podkreśliła ponownie, że szczegółowa analiza akt sprawy, w tym dokumentacji medycznej nie pozwala na przyjęcie, że doszło do istotnej poprawy w stanie zdrowia wnioskodawczynie ,w odniesieniu do roku 2013 czy następnych lat. O tej okoliczności świadczy chociażby sprawa karna, w której wnioskodawczynie została uznana za winną uszkodzenia ciała i mienia.

Analogicznie biegła oceniła dokumentację medyczną lekarza psychiatry prowadzącego wnioskodawczynie, z której wynika, że wnioskodawczynie ma zmienne nastroje, zachowania niedostosowane do sytuacji, przy próbie sprzeciwu staje się agresywna, straszy, że się zabije, niszczy sprzęty.

Biegła podkreśliła, że ubezpieczona jest w stopniu lekkim upośledzona, nie ma zawodu, słabo czyta, liczy i pisze, ma bardzo niską zaradność życiową. Wszyscy jej pomagają w pełnieniu ról społecznych, która to okoliczność powoduje, że wymaga ona pomocy innych osób.

W szczególności ,za nieprawdziwe biegła uznała twierdzenia, jakoby urodzenie dwójki dzieci, założenie rodziny ,miało poprawić jej możliwości socjalne. W 2015r. odwołująca podjęła kolejną próbę samobójczą, która świadczy o braku stabilności emocjonalnej. W ocenie biegłej, wnioskodawczynie od okresu, kiedy otrzymała rentę socjalną funkcjonuje w podobny sposób i nie jest w stanie podjąć i kontynuować w dłuższym czasie zatrudnienia na wolnym rynku pracy, wykonując chociażby najprostsze prace. Zdaniem biegłej , prawdopodobne są bowiem sytuacje, że wnioskodawczynie bez powodu zrezygnuje z pracy, pokłóci się z kimś, pobije, odrzuci możliwość bycia podwładną. W ocenie biegłej ,w zachowaniu odwołującej cały czas widoczne są stany dysfotyczne (złość, agresja, krzyk, reakcje nieadekwatne) i żadna terapia nie przyniesie odwołującej efektów-a to z uwagi na istniejące upośledzenie umysłowe, którego konsekwencją jest uszkodzenie centralnego układu nerwowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ,omawiana opinia uzupełniająca wraz z opinią sporządzoną przez biegłą psycholog w dniu 1 września 2017r., przy uwzględnieniu dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy oraz w aktach Sądu Rejonowego w Pile sygn.,akt II K 1155/13, a także wobec treści wyroku z 28 stycznia 2014r. i jego pisemnego uzasadnienia wydanego w powołanej sprawie karnej i sporządzonej w sprawie karnej opinii sądowo-psychiatrycznej z 15.10.2013r., zasługuje w pełni na wiarygodność.

Opinia ta została przedstawiona przez biegłego sądowego z zakresu wiodących dysfunkcji występujących u ubezpieczonej, a sformułowane wnioski są logicznym następstwem analizy jej zdolności socjalnych, w tym dokonanego rozpoznania. Biegła M. J. w należyty sposób wyjaśniła przedstawione przez Sąd odwoławczy zagadnienia, wskazała na czym oparła swe tezy i co stanowiło ich podstawę. Pamiętać przy tym należy, że ocena istnienia niezdolności do pracy i jej stopnia należy do kategorii okoliczności, których stwierdzenie wymaga wiadomości specjalnych, tak więc czyni koniecznym przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych (art. 278 k.p.c.). Okoliczności te nie mogą być ustalane przez Sąd samodzielnie lub wyłącznie na podstawie innych dowodów zgłaszanych przez strony postępowania. Dowód z opinii biegłych, jest bowiem w tej kategorii spraw tzw. dowodem koronnym, analizującym i sumującym przeciwstawne oceny prezentowane przez strony („Dowód z opinii lekarza biegłego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych” SSN Beata Gudowska, Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych 2001 r., nr 6, s. 8-12).

Sąd Apelacyjny dał także wiarę opinii powołanego lekarza psychiatry, nie znajdując podstaw do kwestionowania w tym zakresie ustalenia biegłego, iż obecny stan kliniczny nie przemawia za uznaniem całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczyni.

Powyższe ustalenie biegłego psychiatry, nie wyklucza jednak, zdaniem tut. Sądu, możliwości uznania wnioskodawczyni za nadal całkowicie niezdolną do pracy z powodu jej upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim i jednocześnie zaburzonej charakteropatycznej osobowości (dysocjalnej) na podłożu zmian organicznych w CUN.

Biegła psycholog bowiem w sposób bardzo dokładny, rzeczowy i logiczny wykazała w swej pisemnej i ustnej opinii, że wnioskodawczyni jest w codziennym funkcjonowaniu osobą niezaradną, ograniczoną w czynnościach, całkowicie zależną od ojca i męża, na których głównie spoczywa ciężar prowadzenia domu i wychowywania dzieci.

Wnioskodawczyni przede wszystkim słabo czyta i pisze, nie gospodaruje sama pieniędzmi, wykonuje tylko najprostsze czynności w domu i tylko wtedy, gdy ma na to ochotę, nie gotuje. Co jednak najistotniejsze- bardzo łatwo się denerwuje, staje się agresywna, kłótliwa. Z opisu osobowości wnioskodawczyni wynika, że nie jest osobą z poczuciem obowiązku, biegła podkreślała wątpliwości co do zdolności wnioskodawczyni w ogóle do podporządkowania się pracodawcy, do rygorystów pracy, w ogóle do zdolności znalezienia i utrzymania pracy przez jakiś czas.

Powyższe, zdaniem tut. Sądu, przesądza o całkowitej niezdolności wnioskodawczyni do pracy na wolnym rynku pracy właśnie z uwagi na opisywaną przez biegłą psycholog dysocjalną osobowość ubezpieczonej, jakkolwiek jest osobą młodą i zdrową fizycznie i nie rozpoznaje się u niej choroby psychicznej. Jej charakteropatyczna osobowość wspólnie z upośledzeniem umysłowym, które ogranicza chęć, zdolność do pracy nad swoimi zachowaniami, wykluczają możliwość podjęcia samodzielnej pracy i jej utrzymania.

W świetle powyższego, Sąd Apelacyjny nie miał wątpliwości, iż opinia biegłej psycholog winna być opinią wiodącą w niniejszej sprawie i dając jej w całości wiarę ustalił zgodnie z opinią, że ubezpieczona jest okresowo nadal całkowicie niezdolna do pracy do 30 kwietnia 2019r., a niezdolność powstała przed 18 rokiem życia. Nie nastąpiła bowiem poprawa jej stanu zdrowia i wydolności socjalnej.

Wnioskodawczyni spełnia zatem przesłanki do nabycia prawa do renty socjalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej w związku z art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. k.p.c. Sąd Apelacyjny w punkcie pierwszym zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do renty socjalnej od dnia 1 sierpnia 2015r. do dnia 30 kwietnia 2019r.

Fakt, iż ostatecznie pozwany organ rentowy uległ w całości w sporze z wnioskodawczynią uzasadniał z kolei obciążenie go poniesionymi przez odwołującą kosztami postępowania apelacyjnego w kwocie 30 zł (uiszczona przez wnioskodawczynię opłata od apelacji), zgodnie z wyrażoną w art. 98 §1 k.p.c. regułą odpowiedzialności za wynik postępowania, o czym – na podstawie ww. przepisu- orzeczono jak w pkt 2 wyroku.

del. SSO Roman Walewski SSA Wiesława Stachowiak SSA Małgorzata Woźniak-Zendran